

# Μιγκέλ Ντε Ουναμούνο

## Μια αέναη ελεγεία

(Απόσπασμα)

Ω χρόνε, χρόνε,

ανελέητε τύραννε!

Ω τρομερό μυστήριο!

Το παρελθόν δεν επιστρέφει,

δε γυρνά πίσω ποτέ πια,

αρχαία ιστορία!

Ναι, αρχαία, μα πάντοτε η ίδια,

Τρομακτική!

πάντοτε παρούσα...

.....

Όταν στερείται η συνείδηση

Το πέρασμα του χρόνου

Τι ν' αυτό που απομένει;

Τι παθαίνει το φως όταν παύσει η αντανάκλαση;

.....

Άγριε Κρόνε  
Ω χρόνε, χρόνε!  
Άρχοντα του κόσμου,  
Εκτελεστή των παιδιών μας  
Υπέρτατη αιτία της σκλαβιάς μας!

Γι' ακόμη μια φορά το παράπονο  
Γι' ακόμη μια φορά το αιώνιο τραγούδι  
Που ποτέ δεν τελειώνει,  
Πως όλα χάνονται και τίποτε δεν μένει  
Πως ο χρόνος προσπερνά,  
Αμετάκλητα!  
Αμετάκλητα, αμετάκλητα, τ' ακούς;  
Αμετάκλητα!  
Ναι αμετάκλητα και ποτέ αυτό μην το ξεχνάς!  
Ζωή; Η ζωή συνέχεια πεθαίνει  
Είναι σαν το ποτάμι  
Στο οποίο το ίδιο νερό  
Ποτέ δεν γυρνά ξανά  
Κι όμως είναι πάντα το ίδιο.  
Στο κρύσταλλο των υγρών που ρέουν  
Οι παλλόμενες λεύκες της όχθης  
Αντανακλώνται  
Και η τρεμάμενη εικόνα δεν ανακλάται  
Από το ίδιο νερό.

Τι είναι το παρελθόν; Τίποτα!  
Τίποτα είναι και το μέλλον που ονειρεύεσαι  
Και η στιγμή που περνά  
Είναι η μυστηριώδης μετάβαση στο κενό.  
Γι' ακόμη μια φορά στο κενό!  
Είν' ο χείμαρρος που κυλά  
Απ' το τίποτα στο τίποτα  
Τη στιγμή που τον αγγίζεις  
Μ' ελπίδα τρυφερή  
Σαν από μαγεία ή από ξόρκι  
Μετατρέπεται σε ανάμνηση,  
Μια ανάμνηση που όλοι πιο αχνή γίνεται  
Και τελικά χάνεται,  
Χάνεται για πάντα.  
Ω χρόνε χρόνε!  
Επανάλαβε ψυχή μου, επανάλαβε ξανά  
Το ίδιο παλιό τραγούδι,  
Τη θλιβερή λιτανεία  
Τ' ατέλειωτο μοιρολόι  
Πως ο χρόνος περνά  
Κι ίδιος ποτέ ξανά δεν είναι

Τ' «αλίμονο!» κάποιου που υποφέρει  
Αυτή η αρχαία αλγηδόνα  
Είναι πάντοτε η ίδια  
Ο ίδιος αρχαίος κομμός  
Παρηγοριά προσφέρει η επανάληψη του,  
Ένα αμήχανο ροζάριο σαν την βροχή  
Ξανά και ξανά, εκατοντάδες φορές...  
Ω χρόνε, χρόνε!  
Ανελέητε τύραννε!  
Ω τρομερό μυστήριο!  
Αυστηρό βασανιστήριο που τραντάζεις το ανθρώπινο  
πνεύμα!  
Πόσο περιορισμένες είναι οι λέξεις...  
Ποτέ δεν είναι αρκετή η γλώσσα για να περιγράψει  
Τη δίψα μας για την αιωνιότητα,  
Είναι τόσο περιορισμένη...  
Μια τρομερή δίψα  
Μια δίψα που συνέχεια την ψυχή εξασθενεί,  
Που αναλογίζεται τον ωκεανό  
-τον απέραντο ωκεανό!-  
Που ποτέ δεν ικανοποιεί τη δίψα μας  
Πληροί μονάχα το όραμα μας  
Ο απέραντος ωκεανός των πικρών κυμάτων!

**Από *Cancionero* σε μτφ. Ελένη Γκίνη  
αναδημοσίευση από *poiein.gr***

**7.**

Ονειρεύτηκα ότι το όνειρο τελείωσε  
Και ξύπνησα.  
Σκοτάδι.  
Δίχως φεγγάρι δίχως αστέρια  
Μόνος στον κόσμο.  
Κοίταξα πίσω και μη βλέποντας τίποτα  
Η πίστη μου υποχώρησε  
Την κέρδισα ξανά κοιτάζοντας μπροστά  
Μεγαλώνει μόνο μέσα στο μέλλον.

**15.**

Το αίμα σου πίνουμε, ήλιε μου  
Καθισμένοι στο χορτάρι  
Με αίμα ο Λόγος σου  
Τη γη πρασινίζει  
Και γίνεται άνθος η ψυχή  
Κι ολάκερη ανοίγει  
Το αίμα σου να πιεί  
που τ' άστρα κυριεύουν.

**484.**

Χέρια που ξαπόστασαν σε στήθη  
Που το Αιώνιο γιο φωνάζουν  
Χέρια που ζύμωσαν ψωμιά  
Για το ψωμί των Ευχαριστιών,  
Χέρια που από το στεφάνι του μετώπου του  
Σταχυολόγησαν τα αγκάθια  
Από τον αιμάτινο ανθό των δακτύλων  
Ρημαγμένα από αγάπη  
Χέρια από σταυρό σε γη  
Σάρκα που την ψυχή τυλίγει,  
Χέρια φτερά, που τη στοργή  
Σήκωσαν ψηλά στον ουρανό.  
Ξεχορτάρισε την καρδιά μου  
Με τα χέρια σου, μάνα δικιά μου!

# Το τραγικό αίσθημα της ζωής

Απόσπασμα από την πρώτη σελίδα

Homo sum; nihil humani a me alienum puto, (είμαι άνθρωπος, τίποτε ανθρώπινο δεν είναι ξένο σε μένα) είπε ο ρωμαίος κωμωδιογράφος. Εγώ θα έλεγα καλύτερα: Nullum hominem a me alienum puto; άνθρωπος είμαι, κανέναν άλλον άνθρωπο δε θεωρώ ξένο. Γιατί το επίθετο humanus μου φαίνεται το ίδιο ύποπτο όπως και το ουσιαστικό humanitas, η ανθρωπότητα. Ούτε τα ανθρώπινα ούτε η ανθρωπότητα, ούτε το απλό επίθετο, ούτε το ουσιαστικοποιημένο επίθετο, παρά το συγκεκριμένο ουσιαστικό: ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος με σάρκα και οστά, αυτός που ζει, υποφέρει και πεθαίνει – κυρίως πεθαίνει –, αυτός που τρώει, και πίνει, και παίζει, και κοιμάται, και σκέφτεται, και επιθυμεί: ο άνθρωπος που βλέπουμε και ακούμε, ο αδερφός, ο αληθινός αδερφός.

## Η Θεία Τούλα

απόσπασμα

Δεν τον κοιτούσε σχεδόν ποτέ τότε, κοιτούσε τη θάλασσα, αλλά σ' αυτή, τη θάλασσα, έβλεπε να αντικατοπτρίζεται κατά τρόπο μυστηριώδη το βλέμμα του άνδρα. Η πάναγνη θάλασσα ένωνε τα βλέμματα και τις ψυχές τους. Κάποιες άλλες φορές πήγαιναν σ' ένα δάσος από καστανιές και τότε εκείνη έπρεπε να τον επιτηρεί, να επιτηρεί τον εαυτό της και να επιτηρεί τα παιδιά με μεγαλύτερη προσοχή. Κι εκεί επίσης έβρισκε έναν

πεςμένο κορμό που της χρησίμευε σαν κάθισμα. Ήθελε να τον κάνει να προσαρμοστεί στους ρυθμούς μιας οικογενειακής ζωής αγνής και αγροτικής, να τον κάνει να πέφτει στο κρεβάτι του κουρασμένος από το άπλετο φως και τον καθαρό αέρα, να αποκοιμιέται ακούγοντας έξω τα τριζόνια, ώστε να κοιμάται δίχως ονειροφантаσίες, να ξυπνάει με το τραγούδι τους κόκορα και τα πήγαινε έλα των αγροτών και των ναυτικών. Τα πρωινά κατέβαιναν σε μια παραλία όπου μαζευόταν η μικρή ομάδα των παραθεριστών. Τα παιδιά ξυπόλυτα περνούσαν την ώρα τους, μετά το μπάνιο, εκτρέποντας με τα πόδια την πορεία ενός μικρούς ασκόπως περιπλανώμενου και αναποφάσιστου ρυακιού που διαμέσου της άμμου κατέληγε στην θάλασσα. Ο Ραμίρο συμμετείχε που και που σε αυτό το παιδικό παιχνίδι. Αλλά η Χερτρούδης άρχιζε να φοβάται, όλη η προνοητικότητα που είχε δείξει ήταν ανεπαρκής. Ο Ραμίρο το έσκαιγε όλο και πιο συχνά από την πρέφα που έπαιζε με τους φίλους στην παρέα των παραθεριστών κι έμοιαζε να καιροφυλακτεί, περισσότερο από ποτέ, για να βρεθεί μόνος με την κουνιάδα του. Το σπιτάκι στο οποίο έμεναν έμοιαζε περισσότερο με αντίσκηνο περιπλανώμενων τσιγγάνων, παρά με οτιδήποτε άλλο. Η εξοχή, αντί να αναισθητοποιήσει, όχι τα πάθη, αλλά την επιθυμία του Ραμίρο, έμοιαζε να του την εξάπτει ακόμη περισσότερο, και η ίδια η Χερτρούδης, άρχισε να ανησυχεί. Η ζωή τους αποκαλυπτόταν εντελώς σε κοινή θέα εκεί στην εξοχή, στο δάσος, στις πτυχώσεις του βουνού. Κι έπειτα υπήρχαν τα κατοικίδια ζώα, εκείνα που εκτρέφει ο άνθρωπος, με τα οποία ήταν καθημερινή εκεί η συμβίωση. Η Χερτρούδης υπέφερε όταν έβλεπε με πόση προσοχή τα μικρά, τα ανίψια της, παρακολουθούσαν τα παιχνίδια των πουλερικών. Όχι, η εξοχή δεν παρέδιδε μαθήματα αγνότητας. Το μόνο αγνό πράγμα εκεί ήταν να βυθίζει κανείς το βλέμμα του στην θάλασσα. Αλλά ακόμη και η θάλασσα.. Το θαλασσινό αεράκι ερέθιζε τις αισθήσεις...